
Kraków-Stare Miasto, st. 1, gm. loco , woj. małopolskie, AZP 102-56/5

Informator Archeologiczny : badania 34, 194-195

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KOZANKI PODLEŚNE,
st. 1, gm. Świnice Warckie,
woj. łódzkie, AZP 60-46/1

- osadnictwo kultury łużyckiej
- osadnictwo kultury przeworskiej
- osadnictwo wczesnośredniowieczne
- osadnictwo nowożytnie

Badania pod kierownictwem dr hab. L. Czerniaka prowadziła mgr M. Kwiatkowska (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Poznaniu, Zespół ds. Ratownictwa Archeologicznego). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko położone na dnie i dolnych partiach stoku doliny niewielkiego ciek. Zlokalizowane na glebach bielicowych oraz torfowych na podłożu piaszczystym.

Stanowisko odkryto podczas penetracji powierzchniowych i badań sondazowych prowadzonych na trasie planowanej budowy autostrady A2 w kwietniu 1999 r. przez Centrum Badań Archeologicznych Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Odkryto ówczesne, bliżej nieokreślone ślady osadnictwa z epoki kamienia, kultury łużyckiej, kultury przeworskiej, wczesnego średniowiecza, późnego średniowiecza i materiały nowożytnie, których zasięg określono na 700 arów. Informacje te stały się podstawą zakwalifikowania 90 arów powierzchni stanowiska znajdującej się w pasie kolizji z autostradą do wyprzedzających badań wykopaliskowych.

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez Zespół ds. Ratownictwa Archeologicznego Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Poznaniu od 15 czerwca do 30 października 2000 r. W tym okresie przebadano powierzchnię 24,50 ara, do zbadania pozostała powierzchnia około 70 arów. Po zdjęciu humusu za pomocą spychacza oczyszczono całą powierzchnię stanowiska. Pod humusem występowała skała macierzysta: piasek, niekiedy torf. W obrębie zbadanej powierzchni zarejestrowano wielopoziomą warstwę kulturową, a w jej ramach 297 obiektów archeologicznych (w tym 95 jam gospodarczych, 2 studnie, 60 palenisk, 71 dołków posłupowych). Wspomniane obiekty i materiały można rozdzielić na 4 odrębne fazy osadnicze:

1. kultura łużycka – 15 jam,
2. kultura przeworska – 26 jam, 15 palenisk,
3. wczesne średniowiecze – 43 jamy, 25 palenisk, 2 studnie, 2 zwaliska ścian domostw, kilkanaście tysięcy fragmentów ceramiki,
4. nowożytność – luźny materiał ceramiczny.

Dokumentacja i materiały zabytkowe są przechowywane w siedzibie Zespołu ds. Ratownictwa Archeologicznego Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Poznaniu.

Badania wykopaliskowe będą kontynuowane w sezonie 2001..

Kozanki Podleśne, st. 8, gm.
Świnice Warckie, woj. łódzkie,
AZP 60-46/2

patrz: nowożytność

KRAKÓW-Stare Miasto,
st. 1, gm. *loco*, woj. małopolskie,
AZP 102-56/5

- zespół osad otwartych od paleolitu do wczesnego średniowiecza
- wczesnośredniowieczne podgrodzie - Okół (IX-XIII w.)
- miasto lokacyjne zw. „*Nova citas in Okol*” (XIV-XV w.)
- miasto renesansowe i nowożytnie (XVI-XX w.)

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od września do listopada przez mgr. Emila Zaitza (autor sprawozdania, Muzeum Archeologiczne w Krakowie). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Piąty sezon badań. Przebadano powierzchnię około 0,50 ara.

Badania archeologiczne na obiekcie *Kraków – Stare Miasto, stan. 1* są prowadzone nieprzerwanie od 1954 r. W latach 50. i 60. realizowały je zespoły związane z A. Żakim (Zespół Badań nad Przedlokacyjnym Krakowem)

i K. Radwańskim (Dział Krakowa Przedlokacyjnego w Muzeum Archeologicznym), później także z Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PKZ.

Obecne badania na terenie Pałacu Wielopolskich przy pl. Wszystkich Świętych 3/4 podjął zespół muzeum dopiero w latach 70. XX w. i prowadził je w kilku etapach. Miały one zazwyczaj charakter prac ratowniczych i były powiązane z robotami instalacyjnymi lub budowlanymi. Obiekt ten znajduje się w północnej części podgrodzia Okół, w rejonie jego fortyfikacji obronnych. Badania archeologiczne w sąsiedztwie Pałacu Wielopolskich podjęto w związku z zakładaniem izolacji przeciwwilgociowej na fundamenty jego ściany południowej. Obiekt ten był zbudowany w 2. poł. XIX w. na miejscu starszych kamienic zniszczonych pożarem w 1850 r. Obecnie pracami archeologicznymi objęto kilka wykopów budowlanych, które były zlokalizowane przy południowej elewacji pałacu, wzdłuż obecnej ul. Poselskiej.

W omawianych wykopach stwierdzono, że po południowej stronie pałacu znajdują się przemieszane nasypy piaszczysto-gruzowe, a także relikty murów kamiennych oraz resztki ceglanych sklepień. Są one pozostałością ścian magistralnych i murów działowych późnogotyckich lub renesansowych kamienic, które uległy spaleni w czasie pożaru Krakowa w 1850 r. Budyńki te rozebrano w 2. poł. XIX w., natomiast znajdujące się pod nimi piwnice zasypano gruzem pochodzącym z rozbiórki murów. Dzięki temu pod obecną nawierzchnią zachowały się zarówno mury piwnic, jak i resztki sklepień.

Tegoroczne prace archeologiczne nie dostarczyły nowych informacji ani odnośnie do wczesnośredniowiecznego osadnictwa na terenie książęcego podgrodzia Okół, ani wiadomości związanych z funkcjonowaniem jego fortyfikacji obronnych. Zarówno nawarstwienia przedlokacyjne, jak i poziomy użytkowe powiązane z przemianami tego terenu w późnym średniowieczu zostały całkowicie zniszczone w trakcie formowania późnogotyckiej lub renesansowej zabudowy oraz w czasie jej (wtórnej?) podpiwniczenia.

Dokumentacja i materiały zabytkowe są przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”.
Badania będą kontynuowane.

KRAKÓW- Stare Miasto,
mały dziedziniec, st. 1,
gm. *loco*, woj. małopolskie,
AZP 102-56/5

- zespół osad otwartych od paleolitu do wczesnego średniowiecza
- wczesnośredniowieczne podgrodzie - Okół (IX-XIII w.)
- miasto lokacyjne zw. „*Nova citas in Okol*” (XIV-XV w.)
- miasto renesansowe i nowożytne (XVI-XX w.)

miasto renesansowe i nowożytne (XVI-XX w.)
Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od sierpnia do grudnia, przez mgr. Emila Zaitza (autor sprawozdania Muzeum Archeologiczne w Krakowie). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię około 0,50 ara.

Badania archeologiczne na obiekcie Kraków – *Stare Miasto, stan. 1* są prowadzone nieprzerwanie od 1954 r. W latach 50. i 60. prowadziły je zespoły związane z A. Żakim (Zespół Badań nad Przedlokacyjnym Krakowem) i K. Radwańskim (Dział Krakowa Przedlokacyjnego w Muzeum Archeologicznym), później także z Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PKZ.

Badania na terenie posesji ul. Grodzka 51 podjęto dopiero w latach 80. (zespół PA-K PKZ). W 1999 i 2000 r. kontynuował je zespół Muzeum Archeologicznego w Krakowie. Dotychczasowe badania miały charakter prac sondażowych i ratowniczych, a były powiązane z przebudową kamienicy. Obiekt ten znajduje się w centralnej części podgrodzia Okół, na terenie dawnego placu targowego.

Badania archeologiczne prowadzono na terenie małego dziedzińca (o wym. około 5 x 6 m), w podziemiach budynku frontowego oraz pod ofi-